

стандартної французької мови. Проведені дослідження одностайно поділяють думку про те, що для жінок характерна тенденція до вживання престижних форм. Це може розглядатися їхнє самоутвердження в суспільстві завдяки високій комунікативній компетенції.

Соціальний статус носія мови тісно пов'язаний з поняттям „стилю вимови”, який встановлюється лише з детальною характеристикою соціального „обличчя” мовця. З точки зору психології і фізіології, стилі вимови – це „акустичні еквіваленти перебудов внутрішнього середовища організму”, які в свою чергу, корелюють зі змінами ситуації спілкування [8;].

Джерела та література

1. Балли Ш. Французская стилистика: Пер. с франц.- М.: Изд-во иностр. Лит-ры, 1961 – 391с.
2. Петренко А.Д. Социофонетическая вариативность современного немецкого языка в Германии.- Киев: Рідна мова, 1998.- 254с.
3. Kotthoff Н. Die Geschlechter in der Gesprächsforschung. Hierarchien, Theorien, Ideologien// Der Deutschunterricht.-1996/- № 1.-S. 9-15.
4. Изенберг Х. О предмете лингвистической теории текста //Новое в зарубежной лингвистике. – Вып. VIII. Лингвистика текста. – М.: Прогресс, 1978.- С.43-56.
5. Петренко О.Д., Ісаєв Е.Ш., Петренко Д.О. Мова чоловіків і жінок як одиниця соціолінгвістичного дослідження // Мовознавство.- 1999.№1.-С.64-69.
6. Земская Е.А., Китайгородская М.А., Розанова Н.Н. Особенности мужской и женской речи // Русский язык в его функционировании: Коммуникативно- прагматический аспект / Отв. ред. Е.А.Земская, Д.Н. Шмелев.- М.: Наука, 1993.- С. 90-136.
7. Ильичева О.В. Синтаксические признаки спонтанной речи в соотношении с социальными характеристиками говорящего //Материалы XXVII межвузовской научно-методической конференции преподавателей и аспирантов. Вып. 2. Секция грамматики. Тез. Докладов.- СПб: Изд-во СПбГУ.- 1998.- С.32-35.
8. Ганиев Ж.В. Социофонетика и фоностилистика. К методике эксперимента // Социально-лингвистические исследования.- М.:Наука, 1976.-С.52-62.

Норець Т.М.

ВПЛИВ ПРОСОДІЇ НА ВАРІАТИВНІСТЬ ЗВУКОВИХ ОДИНИЦЬ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

В роботах вітчизняних і закордонних лінгвістів завжди приділялась велика увага проблемі звукових модифікацій, визначався вплив інтра - і екстралінгвістичних факторів на зміни звукових одиниць в процесі комунікації.[1,2,3].

Останнім часом особлива увага приділялась варіюванню звукових одиниць в соціальному і стилістичному аспектах. [4,5].

Однак, виявлення залежності звукових модифікацій від змінювання просодичної організації мови є не менш важливим при визначенні глибинних процесів звукового варіювання і шляхів розвитку фонетичної системи мови.

Актуальність вивчення проблем впливу просодичних характеристик на модифікації звукових одиниць сучасної французької мови визначається тим значенням, яке набуває виділення причинно-наслідкових зв'язків в варіативності одиниць сегментного рівня для прогнозування майбутніх фонетичних змін, теоретико - лінгвістичною прикладною значущістю отриманих результатів.

Основною ціллю нашого дослідження було визначення експериментальним шляхом впливу просодичної організації висловлення на модифікації сегментного рівня мови. Під просодичною організацією висловлення розуміємо таке явище мови, яке розмежовує слова і визначає їх сполучність у фонетичному слові. Виходячи із сприйманих якостей, просодія включає такі компоненти як частота основного тону, інтенсивність і довжина звуку. На перцептивному рівні вони оцінюються як висота, гучність і довжина звуку, який чуємо. Тому в якості модифікацій просодичної організації були запропоновані наступні умови висловлення: нормальне, швидке, гучне, тихе, повільне, гучне/повільне, тихе/повільне, тихе/швидке, гучне/швидке. Окрім перерахованих змін просодичної організації була ще одна умова, яка була присутньою у всіх варіантах висловлення: підвищення і зниження тону. Оскільки зниження тону відповідає кінцю розповідальної фрази, а підвищення тону відповідає питальній фразі з прямим порядком слів, то для дослідження були обрані короткі одно - двосинтагмові питально-відповідальні фрази.

Об'єктом дослідження є французькі голосні /a:/ заднього ряду, /a:/ носова, /o:/ закрита лабіалізована., /o/ назальна. У експерименті приймали участь носії мови у віці від 24 до 34 літ, які мають вищу, або незакінчену вищу освіту. Вимова дикторів відповідає нормам сучасної французької мови.

Аудиторський аналіз складався з трьох етапів:

1. Визначення відповідності виконання заданих умов висловлення. Визначення фраз, які найбільше відповідають заданим параметрам висловлення.
2. Визначення комунікативного типу фраз.
3. Визначення тембральної забарвленості звуків, які досліджувались.

Ціллю наступного електронно-акустичного аналізу було виявлення акустичних характеристик голосних

в різновидах просодичної організації висловлювання, які пропонувалися для вивчення.

Ціллю обробки експериментального матеріалу на інтонографі було вивчення модифікацій просодичної організації висловлення у зв'язку з зі зміною однієї з просодичних характеристик.

Спектральний аналіз звуків проводився за допомогою апаратно-системної програми для комплексних досліджень мовного сигналу „Унітон,” и мав за ціль визначення спектральних характеристик елементів, які досліджувались. Спектральні картини забезпечують можливість спостереження тонких формантних переходів, що дозволило провести детальне дослідження динаміки мовного сигналу. В ході слухового сигналу аудитором були виявлені різні тембральні відтінки в реалізації звуків, які досліджувались в різних типах просодичної організації висловлення.

Результати обробки експериментального матеріалу на інтонографі дозволили зробити наступні висновки:

- просодичні характеристики частота основного тону, інтенсивність, довжина тісно пов'язані між собою і зміна однієї з просодичних складових спричиняє зміни інших.
- прискорення темпу мови спричиняє підвищення частоти основного тону і зменшення довжини звуку, інтенсивність в більшості випадків залишається без змін.
- при уповільненні темпу мови частота основного тону не змінюється суттєво, довжина і інтенсивність підвищуються.
- при підвищенні інтенсивності частота основного тону підвищується, довжина і інтенсивність збільшуються.
- при зменшенні інтенсивності частота основного тону зменшується, довжина підвищується.
- при порівнянні одночасно підвищених довжини і інтенсивності – частота основного тону підвищується.
- при зменшенні довжини і інтенсивності, частота основного тону у фразах з підвищенням тону збільшується, з пониження тону в більшості випадків суттєво не змінюється.
- довжина зменшується з підвищенням тону, зі зниженням тону збільшується.
- інтенсивність зі зниженням тону зменшується, з підвищенням тону збільшується.

Одним з суттєвих висновків є те, що при будь-яких змінах просодичних характеристик, результати акустичних вимірів наголошених звуків, що входили до фрази з підвищенням тону завжди зазнають змін, ніж результати акустичних вимірів звуків, які входили до фрази зі зниженням тону.

Щодо спектрального аналізу звуків, що досліджувались, необхідно зазначити, що, виходячи з можливостей апаратно-програмної системи „Унітон”, на ній були проведені наступні операції:

- введення інформації в комп'ютер з магнітофону,
- аудіювання матеріалу, що був введений до комп'ютера для обробки,
- сегментування отриманої на дисплеї осцилограми слова і виділення звуку, що досліджується за допомогою режиму „лінза”,
- прослуховування виділеного сегменту,
- отримання на дисплеї лінійного спектру звуку,
- роздрукування за допомогою принтеру.

Результати обробки спектрограм дозволяють позначити наступні тенденції модифікаційних процесів:

- при прискоренні темпу мови спостерігається просування /a:/ заднього ряду від /a:/ заднього ряду в бік /a/ переднього ряду ;
- при уповільненні темпу у бік /a:/ заднього ряду;
- при гучній вимові в бік /a:/ заднього ряду;
- при уповільненій тихій вимові у порівнянні уповільненою гучною вимовою /a:/ заднього ряду просувається у бік /a/ переднього ряду;
- при швидкій тихій вимові у порівнянні зі швидкою гучною вимовою просування у бік /a/ переднього ряду;
- при будь-яких умовах вимови /a:/ заднього ряду у бік /a/ переднього ряду з підвищенням тону і зворотній рух зі зниженням тону.

За умов зміни темпу мови і гучності, домінуючим фактором, який впливає на забарвленість звука є темп вимови.

Що стосується реалізації /a/ назального, за різних умов просодичної організації висловлення, спостерігаються тенденції, аналогічні тим, що відбуваються зі спектром не назального звуку /a:/. Однак, результати порівняння /a:/ не назального і /a/ назального, показали, що звуки, в утворенні яких приймає участь носовий резонатор більше просунуті по ряду у бік звуків переднього ряду.

Тенденції в модифікації звуку /o:/ за умов різної просодичної організації наступні:

- при прискореній вимові звук /o:/ більш відкритий, менш лабіалізований;
- при гучній вимові звук /o:/ більш відкритий, менш лабіалізований
- при уповільненій тихій вимові /o:/ більш закритий і лабіалізований у порівнянні з повільною гучною вимовою;
- при швидкій-гучній вимові /o:/ більш закритий і менш лабіалізований ніж при швидкій-тихій вимові;
- при зниженні тону за всіх умов вимови /o:/ більш закритий, ніж при зниженні тону.
- модифікації, що відбуваються у спектрі звуку /o:/ не назального і звуку /o:/ назального співпадають у всіх варіантах просодичної структури, яка змінюється.
- однак, не назальний звук завжди більш лабіалізований і більш закритий у порівнянні з назальним.

Таким чином, проведене нами експериментальне дослідження дозволило констатувати наступне:

- зміни просодичної організації фрази провокують відповідні зміни на сегментному рівні фонетичного ярусу мови:
  - а) прискорення темпу мови призводить до утворення більшої кількості варіантів реалізацій звуків у порівнянні з повільним темпом. Уповільнений темп вимови сприяє збереженню орфоепічної норми вимови звуків у наголошеній позиції,
  - б) підвищення гучності сприяє збереженню нормативної вимови. Зниження гучності призводить до збільшення певної кількості реалізацій звуків,
  - в) напрямок руху тону також має чітку тенденцію в утворенні тембральних відтінків у реалізації голосних: підвищення тону збільшує їх кількість, зниження тону зменшує їх кількість,
- зміна просодичної організації фрази може бути розглянута як одна з причин варіативності одиниць сегментного рівня фонетичного ярусу мови,
- вивчення даного аспекту фонетичної варіативності може сприяти виявленню ступеня і напрямків у звукових модифікаціях і зробити певний внесок у розробку проблеми розвитку мови і прогнозування шляхів і характеру змін на сегментному рівні фонетичного ярусу мови.

Джерела та література

1. Malmberg B. Observation sur le système vocalique du français.- Acta Linguistica 2.- 1940 – 1941. P. 232 – 245.
2. Sauvageot Aur. Français d’hier ou français de demain? - P.: Fernand Nathan 1978.- 188 p.
3. Straca G. Système des voyelles du français moderne. Bulletin de la faculté des lettres. - Strasbourg. – 1950. P.141, 220-233.
4. Барышникова К.К., Гайдучик С.М. Разговорная речь как одна из форм устной речи // Экспериментальная фонетика / Сб. научн. статей / - Минск: Изд-во Минского МГПИИЯ, 1974.- С.5-24.
5. Портнова Н.И. Фоностилистика французского языка.- М.: Высшая школа, 1986.-143с.

Ермоленко О.В.

ДЕМИФОЛОГИЗАЦИЯ / РЕМИФОЛОГИЗАЦИЯ В ИСТОРИКО-ПОЛИТИЧЕСКОЙ ПАРАДИГМЕ¹ «САГИ О ЗОЛОТОМ ВЕКЕ, 1776 – 1952» ГОРА ВИДАЛА

Особое место в дискурсивном поле Гора Видала занимает демифологизация и ремифологизация² основополагающих версий американской политической истории, когда романист обращается к национальной истории и мифологии. Национальная мифология зачастую является неотъемлемой частью существования государств и обществ, их исторического пути, порождающая не только символическое прошлое, настоящее, но и будущее, а политическая мифология – одна из основных составляющих современного общества, где манипулирование общественным сознанием стало существенным элементом новых политических технологий.

Обращение Гора Видала к проблемам истории и политики, а так же к вопросам воспитания поколений как возрождение интереса к национальной мифологии видится актуальным на фоне всевозрастающей политизации общественного бытия, «кризиса веры» [2, с. 222] времен «эпистемологической неуверенности» [2, с. 346].

В семи романах «Саги о Золотом веке, 1776-1952» Гор Видал рассматривает политическую историю США с позиций ревизионизма с присущим ему «особым», *другим* взглядом на мир, ведущим к созданию собственной дискурсивной тактики Видала, а также факту формирования и внутреннего развития жанра политической саги в его «видаловском» варианте.

Период написания первых романов саги (1970-е гг.) характеризовался подъёмом жанра исторического романа как в мировой литературе, так и литературе США, развивавшейся в русле обновления исторического сознания, когда стали доминировать новые подходы к истории, переросшей в национальный исторический миф, пересмотр данной мифологии. Кризис американской идеологии был подготовлен не в последнюю очередь войнами, которые вела страна, начиная от борьбы за независимость и заканчивая уотергейтскими разоблачениями. Низвержение политических кумиров и авторитетов, идеологических установок и моральных норм нашло отражение в романах «Саги о Золотом веке, 1776-1952» (в частности,

¹ Парадигма (от греч. paradeigma = пример, образец) [фундаментальная наука] – основание ряда научных концепций, фундаментальная идея, открывающая новое направление науки; основополагающая идея, определяющая систему данной научной дисциплины. Основная идея художественной концепции произведения [1, с. 287]. Для дальнейшего рассмотрения вопроса удобно воспользоваться разъяснением термина «парадигма», предложенной Новым Большим англо-русским словарём, определяющим её в одном из значений как «систему понятий или воззрений». В данной «системе понятий» можно выделить три основные составляющие, как то: политика, история и этика, которые характерны для идейной составляющей творчества Гора Видала. Поскольку в творчестве писателя и политические, и исторические, и этические стороны тесно переплетены художественной тканью его произведений подобно «лубку меланжевой нити», далее представляется целесообразным рассматривать их в тесной взаимосвязи.

² Речь идёт о терминах, смысл которых, что называется, интуитивно понятен. Тем не менее, определим понятие «демифологизации» как развенчание неких устоявшихся мифов. Ремифологизация имеет целью возрождение прежних мифов в новых исторических условиях и наполнение их новым историческим содержанием на базе материалов новейшей истории.